

úmyslu aneb z hrubé nedbalosti, nýbrž o náhradu škody způsobené Anně R-ové ze závažných důvodů veřejnosti a obecného dobra, nemá Anna R-ová jiného nároku, nežli nároku na náhradu přiměřenou, jež jí byla přiknuta napadeným usnesením.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nelze přisvědčiti mínění dovolací stížnosti, že stěžovatelce přísluší podle § 365 obč. zák. a § 4 zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. úplná náhrada za veškerou újmu, kterou trpí zabráním místností na své živnosti a svém výdělku. Z předpisů zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. platí zde dle posledního odstavce § 7 zákona ze dne 3. dubna 1919, čís. 189 sb. z. a n. ve znění upraveném zákonem ze dne 9. dubna 1920, čís. 295 sb. z. a n., jen §§ 22 a násl. o tom, jak jest náhradu vyšetřiti, nikoliv však §§ 4 a násl. o předmětu a rozsahu odškodnění, ponechávajíc o tom, co jest nahraditi vlastníku, jehož místnosti byly zabráný pro účely školní, obsahuje § 7 zákona ze dne 3. dubna 1919, čís. 189 sb. z. a n. zvláštní předpis. Dle tohoto předpisu obdrží vlastník pouze přiměřenou náhradu nájemní, čímž nelze nic jiného rozuměti než přiměřenou činži za užívání zabraných místností. Tím jest vyloučen nárok na další škodu, zejména nárok na škodu, kterou vlastník trpí tím, že přiměřené nájemné jest menší než užitek, který vlastník ze zabraných místností měl, používaje jich pro svou vlastní živnost. Ku škodě, kterou by způsobilo zabrání místností vlastníku na jeho živnosti, přihlíží zákon jen potud, že prohlašuje zabrání nepřipustným, byla-li by jím vlastníková živnost ohrožena. K újmám, jež nesahají tak daleko, nelze dle zákona hleděti. Stížnost netvrdí, že náhrada, kterou nižší soudy přisoudily stěžovatelce za zabrané místnosti, jest menší, než by činila přiměřená činže, nýbrž brojí proti usnesení nižších soudů jen proto, že jí nebyl přisouzen celý výdělek, který jí zabráním místností uchází. Jelikož na náhradu tohoto výdělku nároku nemá, není stížnost odůvodněna a nebylo jí proto vyhověno.

Čís. 1824.

Ku podrobení se rozhodčímu soudu vídeňské bursy nestačí, že uzávěrné listy obsahují příslušnou doložku, nýbrž tato doložka musí být výronem srovnalé, výslovně prohlášené neb aspoň předpokládané vůle stran.

(Rozh. ze dne 12. září 1922, R I 864/22.)

Proti žalobě, vznesené z obchodu u tuzemského soudu, namítl žalovaný nepřislusnost soudu, ježto dle doložky na uzávěrném listě podrobily se strany příslusnosti rozhodčího soudu vídeňské bursy. Soud první stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřislusnosti soudu. Důvody: Prvý soud zjistil, že se mezi stranami pokud se týče jednajícími za ně zástupci při smlouvě vůbec nemluvilo o tom, že se podrobují rozhodčímu soudu vůbec, tím méně pak rozhodčímu soudu cizozemské bursy. Úmluva taková mohla ovšem mezi stranami, ježto jsou protokolovanými obchodníky, uzavřena býti přijetím

závěrného listu, leč prvý soud zjistil, že v závěrném listu toliko omylem škrtnuta doložka o rozhodčím soudu, ač úmyslem žalující strany nebylo, podrobiti se mu. Prvý soud míní, že tento omyl nemůže vaditi uzavření smlouvy, poněvadž nebyl druhou stranou vyvolán a nemusil jí z okolností býti nápadným. Pravda jest, že omyl nebyl druhou stranou vyvolán, leč rekursní soud jest toho názoru, že musil patrně žalovanému napadnouti. Jeť jistě něco zvláštního, naprosto neobvyklého, podrobiti se cizozemskému soudu rozhodčímu, dvojnásob pak za té známé okolnosti, že naše obchodní firmy snažily se odpoutati se od Vídně, že v tom podporovány byly vládou a že skutečně význam konkurenční Vídeňské bursy pro zboží při valutové rozluce a stále rostoucím rozdílu úplně pominul. Když pak se o rozhodčím soudu vůbec nemluvílo, musilo žalovanému napadnouti, když dotýčný odstavec byl pouze natištěn a v jeho vyhotovení i nevyplněn, že tu jde o omyl, zvláště, když prvý soud zjistil, že býval žalovaný před léty u žalující zaměstnán a věděl, že jde o předpřevratový blanket, jaké u firmy znal. Za těchto okolností byla by toho vyžadovala obchodní poctivost a důvěra, by se žalující firmy přeptal, má-li tato neujednaná a poměrim neodpovídající doložka platiti. Má tedy soud odvolací za to, že žalovanému musilo očividně napadnouti, že jde u žalující o omyl, a že nedošlo k srovnalé vůli stran a ke smlouvě o rozhodčím (§§ 871 a 869 obč. zák., § 577 c. ř. s. a čl. XIV úv. zák. k c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Netřeba se obíratí otázkou, kterou v tomto mezisporu žalující strana nadhodila, zda přiznati lze úmluvě tuzemců, podrobiti se pro určitý spor cizozemskému soudu rozhodčímu vůbec výlučnou závaznost v tom smyslu, že by důsledkem této úmluvy žádná ze stran nesměla se dovolávati příslušného soudu tuzemského, a to ani v případech, kde není zaručena povinnost tohoto cizozemského soudu, rozhodovati o takových právních věcech cizinců, neboť v tomto případě nelze uznati uplatňovanou námitku nepřislušnosti dovolaného tuzemského soudu již proto, že není tu platné úmluvy stran o podrobení se rozhodčímu soudu vídeňské bursy. Dle čl. XIV uvoz. zák. k c. ř. s. vyžaduje se k takové úmluvě smlouvy písemné. Smlouva skuteční se jen srovnalou vůlí stran, náležitě projevenou (§ 869 obč. zák.); stanoví-li čl. XIV cit. zákona, že se kupci a členové nebo návštěvníci bursy podrobují příslušnosti bursovního rozhodčího soudu již opomenutím výtky proti přijatému uzávěrnému listu, obsahujícímu příslušné ustanovení, je tím pouze míněno, jaký význam přikládati jest takovému opominutí vzhledem na dotýčný projev vůle strany druhé. O smlouvě nemůže však býti řeči, když žádná ze stran na takovouto rozhodčí smlouvu ani nepomýšlela; byly-li přes to vyměněny uzávěrné listy, ustanovení o tom obsahující, nemá dotýčný odstavec uzávěrných listů významu, když strany prokazatelně úmluvu, tímto odstavcem naznačenou, ani nezamýšlely, neboť odstavec ten nelze v tomto případě pokládati za projev vůle žádné ze stran a nemůže také proti žádné ze stran míti důsledek, že opomenutím výtky proti němu v ustanovení to svolila. O takový případ jde právě v této věci, neboť ze zjištění předchozích soudů vyplývá, že při ujednání obchodní koupě, o niž se vede spor, nebylo mezi

stranami jednáno o tom, že se pro případ sporu podrobují právomoci rozhodčího soudu vídeňské bursy, naopak jest zjištěno, že žalující strana na takovouto úmluvu ani nepomýšlela, podobné úmluvy od převratu v nížádném obchodě neučinila a jediné z nedopatření komptoiristky, ježto tato dotyčný odstavec v tištěných blanketech neškrtila, o ujednaném obchodu vydala vzájemné uzávěrné listy, obsahující právě onen tištěný odstavec o podrobení se zmíněnému bursovnímu rozhodčímu soudu. Ježto pak tyto vzájemné uzávěrky vyhotoveny jsou na tiskopisech žalující strany a tedy podnět k úmluvě takové byl by mohl jediné od strany žalující vyjítí, vyplývá z toho dále, že ani žalovaný na ujednání takové rozhodčí smlouvy nepomýšlel, to tím méně, když ani sám netvrdí, že takový úmysl slovy nebo jiným poznatelným způsobem projevil. Takového projevu vůle bylo by bývalo k uskutečnění smlouvy tím spíše třeba, ježto při nynějších, státním převratem zcela změněných poměrech obchodních a při nynější od dřívějších dob zcela odlišné obchodní zvyklosti, jak rekursní soud správně zdůrazňuje, takový smluvní úmysl nejenom předpokládati nelze, nýbrž docela za nepravděpodobný pokládati dlužno. Jestliže tedy žalovaný, ač sám takového smluvního úmyslu neprojevil a neměl, teprve napotomně z příslušného tištěného odstavce uzávěrného listu takovouto úmluvu pro sebe uplatňuje, když se případ sporu již udál, nelze toto jeho stanovisko uznati za oprávněné již dle zásady poctivosti a víry, dle které právní jednání vykládati jest, a netřeba se v této příčině ani dovolávati zákonných předpisů o omylu § 871 obč. zák., který přece předpokládá, že mezi stranami vůle ke smlouvě aspoň projevena byla.

Čís. 1825.

Notáři jako soudnímu komisaři přísluší rozhodovati o tom, které předměty jest pojeti do pozůstalostního inventáře.

(Rozh. ze dne 12. září 1922, R I 903/22.)

Rekursní soud zrušil k rekursu dědiců opatření notáře jako soudního komisaře, jímž, projednávaje pozůstalost, rozhodl o tom, které předměty jest pojeti do pozůstalostního inventáře, a uložil pozůstalostnímu soudu, by, vykonav potřebné šetření, sám rozhodl o tom, zda sporné předměty patří do pozůstalosti. Důvody: Dle § 28 a 29 nesp. říz. v doslovu zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. přísluší sice provésti pozůstalostní řízení notářům jako soudním komisařům, ale soudu pozůstalostnímu jest kromě úkonů, v čl. IX. cit. zákona jmenovaných, vyhrazeno rozhodovati o všech otázkách, při projednání pozůstalosti vzniklých, ve smyslu § 27 nesp. říz. A takovou otázkou jest i rozhodnutí o tom, které věci patří do pozůstalostního inventáře. Z toho patrno, že v tomto případě neprávem notář jako soudní komisař rozhodl o tom, zda sporné předměty patří do pozůstalosti, ježto k rozhodnutí o tom byl povolán jediné pozůstalostní soud. Za jmění pozůstalostní dlužno v pochybnosti pokládati ono jmění, v jehož držbě byl zůstavitel v době úmrtí, a přísluší soudu pozůstalostnímu, arcíť bez újmy práv a nároků, které sporem lze uplatniti, by rozhodoval o tom, zdali a pokud ve příčině jednotlivých předmětů